

အင်တာနက်ကို အာဏာသိမ်းခြင်း။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ ထင်မြင်ယူဆခွင့် နှင့်အွန်လိုင်း သတင်းအချက်အလက်များရရှိခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာသည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ အစိုးရများသည် အွန်လိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း နှင့် အကြောင်းအရာများကို ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်သည့် ဥပဒေကို မည်သို့မည်ပုံအသုံးပြု၍ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် နှင့် သတင်းအချက်အလက်ရယူခွင့်ကို ထိခိုက်နှစ်နာစေသည်ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားသည်။ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးကို ကာကွယ်ရန် နှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် အသရေဖျက်မှု၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်များအား စော်ကားမှု၊ နိုင်ငံတော်အပေါ် အကြည်အညိုပျက်စေမှု၊ တရားရုံးကို မထိမဲ့မြင်ပြုမှု (သို့မဟုတ်) “နိုင်ငံတော် ပုန်ကန်မှုများ” ကို ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းအဖြစ် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းဖော်ပြထားသည်။ လက်တွေ့တွင် အခြားအင်အားကြီးမားသော အကျိုးစီးပွား (သို့မဟုတ်) အစိုးရ၏အကျိုးစီးပွားအတွက် အစိုးရများသည် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးကို ပုံမှားရိုက်ပေါင်းစပ် အကြောင်းပြကာ အွန်လိုင်း နှင့် အော့ဖ်လိုင်း နှစ်ခုစလုံးမှ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် သဘောထားကွဲလွဲမှုများ အပါအဝင် အမြင်အမျိုးမျိုးကို ပစ်မှတ်ထားခဲ့ကြသည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ် ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်ရရှိခွင့် ၊ သီးခြားလွတ်လပ်စွာနေထိုင်ခွင့်၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သမာဓိရှိခြင်း နှင့် လုံခြုံခွင့်တို့ကို ချိုးဖောက်ဖို့ရန်အတွက် အသုံးပြုနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့သော အလွဲသုံးစားမှုသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး မကြာသေးမီ နှစ်များတွင် အွန်လိုင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ထိန်းကျောင်းရန်၊ အွန်လိုင်းပေါ်တွင် သတင်းအမှားများ ပြန့်ပွားမှုကို ထိန်းချုပ်ရန် နှင့် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရန်အတွက် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုကို အကြောင်းပြကာ ရံဖန်ရံခါ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုကို ခွင့်ပြုနိုင်သည့် ဥပဒေအသစ်များကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမှ တစ်ဆင့် အွန်လိုင်းနယ်ပယ် လောကသို့ ရှောက်ရှိုလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အမုန်းစကား၊ အကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်စေရန် အွန်လိုင်းပေါ်မှ လှုံ့ဆော်မှု နှင့် ဆိုက်ဘာတိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ အပါအဝင် အခြားသောသူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ (သို့မဟုတ်) အခွင့်အရေးများကို နှစ်နာစေသည့် အကြောင်းအရာ ပြန့်ပွားမှုတို့သည် အရေးကြီးသော ပြဿနာများဖြစ်ကာ ၎င်းတို့အတွက်

အရေးပေါ်ဥပဒေ နှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ အဖြေများ လိုအပ်သည်ကို အိုင်စီဂျေအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုလက်ခံပါသည်။ သို့သော်လည်း အရှေ့တောင်အာရှရှိ အစိုးရများသည် အဆိုပါစိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ဥပဒေပြုရေး ကြိုးပမ်းမှုများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် သဘောရိုးနည်းလမ်းဖြင့်စတင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ လူ့အခွင့်အရေး နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတို့ နှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိသော နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အိုင်စီဂျေ အနေဖြင့် ဤအစီရင်ခံစာအားဖြင့် လူ့အခွင့်အရေး နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသော မူဝါဒ အဖြေများကို အထောက်အကူပြုရန် ရည်ရွယ်ကာ အတိတ်မှ ချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း နှင့် လက်ရှိဥပဒေ မူဘောင်များ၏ ပြဿနာဖြစ်စေသော ရှုထောင့်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့် နည်းပညာအသစ်များမှ ဆောင်ကြဉ်းလာသော လူ့အခွင့်အရေးများ နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သော ဥပဒေမူဘောင်အသစ်များကို ရေးဆွဲကြိုးပမ်းမှုများတွင် အပြုသဘော ဆောင်ပြီး အထောက်အကူပြုစေရန် ရည်ရွယ်သည်။ (2)

အခန်း (၉) နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ၊ စံနှုန်းများ

၉။ အင်တာနက် ကန့်သတ်ချက်များ၊ ဖြတ်တောက်မှုများ နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ နှင့် ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်

အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ- အင်တာနက် အသုံးပြုခွင့်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် ပိတ်ပင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အချို့သော အွန်လိုင်းပလက်ဖောင်းများသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်းသည် အခွင့်အရေးအမျိုးမျိုးအား ချိုးဖောက်၍ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး နှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်ဟုဆိုကာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ နိုင်ငံတော်အစိုးရများမှ သုံးသော နှိပ်ကွပ်ရေးလက်နက်ကိရိယာ တစ်ခု အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်။ (93) ယနေ့ ခေတ်တွင် လူတိုင်းသည် အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ပြောဆိုဆက်သွယ်ရန်အတွက် အင်တာနက်ကို အသုံးပြုမိမိနေကြသည် သာမက ဝန်ဆောင်မှုများ နှင့် ကူးလူးရောင်းဝယ်မှုများအတွက်လည်းပဲ

အင်တာနက်ကို အသုံးပြုမိခိုနေကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် ၎င်းလုပ်ငန်းရပ်များ အားလုံးအပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေရှိစေသည်။ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် နှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခွင့်များ သာမက လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်၊ အသင်းဖွဲ့ခွင့်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့်၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းခြင်း နှင့် လုံခြုံရေး အခွင့်အရေး တို့ကို ချိုးဖောက်သည်။ (94) အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းကြောင့် ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်များကို နှောင့်နှေးစေပြီး တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏ စီးပွားရေး နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးအား ဆုတ်ယုတ်စေပါသည်။ ထိုမျှသာမက သာမန်ပြည်သူတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝကို ကြီးမားစွာ အနှောင့်အယှက်ပေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မိုဘိုင်းဖုန်းဆောင်မှုရှာဖွေရာတွင် ရဲနှင့် ထိပ်တိုက်မတိုးမိအောင် ရှောင်ရှားနေရသော အဖြစ်သို့ရောက်ရှိခြင်း နှင့် အလုပ်အတွက် အီးမေးလ်ပို့ရန်အတွက်ကိုပင် နယ်စပ်အထိဖြတ်ကျော်ရခြင်း စသည့် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသည်။ (95) အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် အထူးသဖြင့် အကြမ်းဖက်မှု နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာ ဒေသရှိ သူများ၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဖုံးကွယ်ခြင်းစေခြင်းဆိုသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ (96)

အလုံးစုံ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းလုပ်ရပ်သည် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေကို လုံးဝလိုက်နာခြင်းမရှိပါ။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ သတင်းအချက်အလက်များကို အင်တာနက်ပေါ်တွင် ရယူခြင်း သို့မဟုတ် ဖြန့်ဝေခြင်းအား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ တားဆီးရန် (သို့မဟုတ်) အနှောင့်အယှက်ပေးသော အစီအမံများသည် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေကို ချိုးဖောက်စေသောကြောင့် ခြွင်းချက်မရှိ ပြစ်တင်ရှုတ်ချသည်သာမက နိုင်ငံအားလုံးကို ထိုကဲ့သို့သော အစီအမံများကို ရှောင်ကြဉ်ရန် နှင့် ရပ်တန့်ရန် တိုက်တွန်းထားသည်။ (97)

၂၀၁၁ ပူးတွဲကြေညာချက်တွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ်မှ ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့ရာတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို တိုးမြှင့်ကာကွယ်ရန်ဟူသည့် အစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားမှဆင်းသက်လာသော တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် အင်တာနက်ကို

လူတိုင်း လက်လှမ်းမီ သုံးစွဲခွင့်ဟူသည့် အပြုသဘောဆောင်သော တာဝန်တစ်ရပ်သည် နိုင်ငံတိုင်းတွင် ရှိသည်ဟု ရှင်းလင်းပြောကြား ခဲ့သည်။ (98) ဆက်လက်ပြီး လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်၊ အသင်းဖွဲ့ခွင့်၊ လွတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခွင့်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့် အစရှိသော အခွင့်အရေး အပါအဝင် အခြားသောအခွင့်အရေးများကို တိုးမြှင့်ကာကွယ်ရန် အင်တာနက်ကို လက်လှမ်းမီရရှိရေးသည် အင်မတန်မှ အရေးကြီးကြောင်းကို ၎င်းတို့မှ အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ထို့နောက် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အင်တာနက်အား လက်လှမ်းမီရရှိပိုင်ခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခြင်းသည် အလွန်ပြင်းထန်လှသော ပြစ်ဒဏ်ပေးမှုဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကဲ့သို့ ပြင်းထန်သည့်နည်းလမ်းကိုအသုံးပြုမည်ဆိုပါက ၎င်းနည်းလမ်း၏ လူ့အခွင့်အရေး အကျိုးခံစားမှု အပေါ်သက်ရောက်မှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုရှိရမည့်အပြင် အခြားသော ကန့်သတ်မှုပိုမိုနည်းပါးသည့် နည်းလမ်းများ လုံးဝမရှိပဲ တရားရုံး၏ အမိန့်ညွှန်ကြားချက်ရှိမှသာလျှင် တရားမျှတနိုင်ပါမည်။ (99)

ယင်းပူးတွဲကြေညာချက်၌ အင်တာနက်လိုင်းတစ်ခုလုံးအားဖြစ်စေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြစ်စေ ပြည်သူ တစ်ရပ်လုံးမှဖြစ်စေ (သို့မဟုတ်) ပြည်သူတစ်ချို့မှဖြစ်စေ လက်လှမ်းမီသုံးစွဲရေးကို နိုင်ငံတော်လိုခြံရေး နှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအပါအဝင် မည်သို့သော အကြောင်းပြချက်ကိုမဆို အသုံးပြုပြီး ဖြတ်တောက်ခြင်းကို မှန်ကန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါဟု ထပ်မံ၍ အလေးအနက်ပြောဆိုထားပါသည်။ (100) ဆက်လက်ပြီး ၂၀၁၅ ပူးတွဲကြေညာချက်တွင်လည်း “ဆက်သွယ်ရေးဖြတ်တောက်မှု ခလုတ်များ” (kill switches) အားအသုံးပြုခြင်းသည် (ဆိုလိုသည်ကား - ဆက်သွယ်ရေးစနစ်တစ်ခုလုံးကို ဖြတ်တောက်ပစ်ခြင်းသည်) လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအရ မည်သည့်အခါတွင်မျှ တရားမျှတခြင်းမရှိသော နည်းလမ်းများဖြစ်သည်။ (101) FOC မှ ၎င်းတို့၏၂၀၁၇ တွင်ထုတ်ပြန်သော နိုင်ငံတော်မှ အထောက်အပံ့ပေးသည့် ကွန်ယက်ဖြတ်တောက်မှုများ အပေါ် ပူးတွဲကြေညာချက်တွင်လည်း အင်တာနက်ကို ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှုတ်ချထားသည်။ (102)

၁၀ ။ ဆိုက်ဘာနယ်ပယ်ကို ထိန်းချုပ်သည့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် အခြားသော ကြိုးပမ်းမှုများ

ဤအစီရင်ခံစာ အရှေ့ပိုင်းတွင် အွန်လိုင်းနယ်ပယ်လောကအပါဝင်ရောက်သော နိုင်ငံတကာ ဥပဒေစံနှုန်းများ အားအသုံးပြုခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသဘောတူ စာချုပ်အခြေပြုနှင့် စာချုပ်မဟုတ်သော သဘောတူညီချက် အခြေပြုလမ်းညွှန်ချက်များအား လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယခုအပိုင်းတွင် အစိုးရများ၊မူဝါဒဆိုင်ရာ စဉ်းစားတွေးခေါ်သည့်အဖွဲ့များ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ပုဂ္ဂလိကနည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီတို့၏ အွန်လိုင်း သတင်းအချက်အလက်လုံခြုံမှုအတွက် အကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ဆိုက်ဘာတိုက်ခိုက်မှုရန်မှ ကာကွယ်ပေးခြင်း အားဖြင့် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေးကို အာမခံနိုင်သည့် စံနှုန်းများအပါအဝင်၊ ဆိုက်ဘာနယ်ပယ်ကို နိုင်ငံတကာစံနှုန်း နှင့်အညီ ထိန်းချုပ်ရန် အဆိုပြုထားသည့် ဦးဆောင်သော ကြိုးစားအားထုတ်မှုများကို ထည့်သွင်းလေ့လာ စဉ်းစားထားပါသည်။

ထိုကဲ့သို့သော ဘက်ပေါင်းစုံ ကြိုးစားအားထုတ်မှုများသည် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ နှင့် စံနှုန်းများ အပေါ် လုံလောက်သည့် အခြေခံမရှိသည့်အပြင် နိုင်ငံတကာစာချုပ်စာတမ်းများ၏ အဆင့်အတန်း မရှိ သောကြောင့် ကန့်သတ်ချက်များရှိပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ရှန်ဟိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ (SCO)၏ နိုင်ငံတကာ သတင်းအချက်အလက်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများ၊ ဆိုက်ဘာနယ်ပယ် လုံခြုံရန် နှင့် ယုံကြည်မှုအတွက် ပဲရစ်တောင်းဆိုချက်၊ ဆိုက်ဘာနယ်ပယ် တည်ငြိမ်မှုဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကော်မရှင်၊ ဆိုက်ဘာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဖိုရမ် နှင့် လွတ်လပ်သော အွန်လိုင်း ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ (FOC)မှ လွတ်လပ်ပြီး “လုံခြုံစိတ်ချရသော အင်တာနက်” အတွက် လှုပ်ရှားနေသောအဖွဲ့ တို့ပါဝင်သည်။(103) အခန်း (၃) ဥပဒေရေးရာ မူဘောင်ကို အသုံးပြု၍ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ ထင်မြင်ယူဆခွင့် နှင့်အွန်လိုင်း သတင်းအချက်အလက်များရရှိခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်း

(ခ) ထွန်းသစ်လာသည့် ဥပဒေရေးရာ မူဘောင်များ

၉။ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် တရားမျှတမှုရှိကြောင်းပြရန်အတွက် အလွဲသုံးစားအသုံးပြုခံရသည့် ဥပဒေများ

အမုန်းစကားများ ပြန်ပွားလာခြင်း၊ အကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်ရန် အွန်လိုင်းလှုံ့ဆော်မှုများ၊ အွန်လိုင်းပေါ်မှ သတင်းမှားများ နှင့် ဆိုက်ဘာတိုက်ခိုက် ခြိမ်းခြောက်မှု အစရှိသည့် အခက်အခဲများကို ဒေသတွင်းနိုင်ငံများ လက်တွေ့ရင်ဆိုင်နေကြရပါသည်။ အထက်ပါအခန်းတွင် ဆိုက်ဘာဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိရန်နှင့် အွန်လိုင်းပေါ်မှ သတင်းမှားများကို တိုက်ဖျက်နိုင်ရန်ဟူသောအဆိုဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေများကို လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ယခုအပိုင်းတွင် အကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်ခြင်း၊ အွန်လိုင်းလှုံ့ဆော်မှုများနှင့် အမုန်းစကား ပြန်ပွားလာသည့်အခြေအနေများကို အကြောင်းပြုပြီး ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် အလို့ငှာ အစိုးရအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေကို အသုံးပြု၍ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပုံကို သုံးသပ်လေ့လာပါမည်။ ထို့အပြင် ယခုအခန်းတွင် ဖိလစ်ပိုင်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဗီယက်နမ် နိုင်ငံများရှိ ရဲများမှ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အလို့ငှာ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ရှင်းလင်းသည့် ဥပဒေ ညွှန်းဆိုမှု မရှိပဲ တောင်းဆိုခဲ့သည့် အခြေအနေများကိုလည်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ယခုကဲ့သို့ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာတွင် အာဏာပိုင်များက ပြည်သူများအား ကြိုတင် အသိပေးခြင်း မရှိပဲ ဖြတ်တောက်ရန် လိုအပ်သည့် အကြောင်းရင်းခံများ (အကြောင်းပြချက်များ) ဖြစ်သည့် တိကျသည့် မူဝါဒ (ပေါ်လစီ)၊ ဥပဒေရည်ရွယ်ချက်များကို လည်း ရေရာစွာ ရှင်းလင်းခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

အထက်တွင် ရှင်းလင်းခဲ့သည့်အတိုင်း နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအရ အလုံးစုံ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် မည်သည့် အခြေအနေတွင်မှ တရားမျှတခြင်းမရှိပါ။ ပြီးခဲ့သည့် နှစ်များတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်သည့်ကိစ္စရပ်များကို ကြည့်လျှင် ဒေသတွင်းအစိုးရများမှ အနာဂတ်တွင် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ဤကဲ့သို့သော လက်လွတ်စပယ်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အခြားလူ့အခွင့်အရေးများထဲမှ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်း အချက်အလက်စီးဆင်းခွင့်၊ လုံခြုံရေး၊ စုဝေး သင်းဖွဲ့ခွင့်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့် အစရှိသည့် အခွင့်အရေးများကို ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

ကမ္ဘာအနှံ့ရှိ အစိုးရများမှ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများကို လက်ကိုင်ပြုအသုံးပြုသည့် သာဓကများ ပိုမိုများပြား လာသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်နေရပါသည်။ Access Now ဒစ်ဂျစ်တယ်အခွင့်အရေး

အဖွဲ့အစည်း၏ သုတေသနကို ကိုးကားထားသည့် New York Times ၏ နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၉ သတင်း ထုတ်ပြန်ချက်အရ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ လေးပုံ တစ်ပုံသည် လွန်ခဲ့သည့် လေးနှစ်ခန့်အတွင်း အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ အများအားဖြင့် နိုင်ငံတွင်း ဆူပူအုံကြွမှုများ၊ နိုင်ငံရေး မတည်ငြိမ်သည့် အခြေအနေများတွင် ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ (548) Access Now ၏ ၂၀၁၈ အစီရင်ခံစာအရ နိုင်ငံပေါင်း ၂၅ နိုင်ငံတွင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်သည့် ဖြစ်ရပ် ၁၉၆ ခုကျော် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်းသိရပြီး သတင်းအမှားများ၊ အမှန်းစကားများ၊ အကြမ်းဖက်မှုကျူးလွန်ရန် ဦးတည်သည့် အွန်လိုင်းလုံခြုံရေးဆေးမှုများ အစရှိသည်တို့ကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးနှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အလို့ငှာ ရည်ရွယ်ကြောင်း သိရပါသည်။ (549) ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု သိရှိရသော ဖြစ်ရပ်များ အားလုံး၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးတွင် အစိုးရအာဏာပိုင်များက အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများကို အမိန့်ပေးခဲ့ခြင်းအတွက် တာဝန်ယူမှု (ဝန်ခံမှု) မရှိပါ။ (550)

မြန်မာနိုင်ငံ

ဤအစီရင်ခံစာ ကနဦးမိတ်ဆက်စာပိုဒ်များတွင် အသားပေးဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် အွန်လိုင်း အမှန်းစကား ပြန့်ပွားမှုပြဿနာကို ဆိုးရွားစွာ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ဖေ့စ်ဘုတ် ပေါ်တွင် အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်ရန် လှုံ့ဆော်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ အမှန်းစကားများ အရှိန်အဟုန်မြင့်စွာ ပြန့်ပွားလာခြင်းတို့သည် ကြီးမားသောလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ၊ လူသားတစ်မျိုးနွယ်လုံးအပေါ်ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာမူဆလင်များ အပေါ် မျိုးနွယ်စုတစ်စုကို မျိုးဖြုတ်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ချေများ အစရှိသည့် ကျူးလွန်မှုများ ဖြစ်စေရန် ပံ့ပိုးပေးနေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် အင်တာနက် ဖြတ်တောက် သည့် နည်းလမ်း အသုံးပြုခြင်းကို ယခုကဲ့သို့သော အခြေအနေများတွင် သာမကပဲ အခြား ဆက်စပ်စဉ်းစားရမည့် နိုင်ငံတဝှမ်း ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ လူနည်းစု အုပ်စုများကို ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် အခြေအနေများ၊ မတူညီသည့် လူမျိုးစု၊ မျိုးနွယ်၊ ဘာသာရေး အုပ်စုများ အကြား

ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများတွင် မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုနေပုံကိုလည်း လေ့လာဆန်းစစ်သင့်ပါသည်။ (551)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာအစိုးရစစ်တပ်နှင့် (ရခိုင်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ် AA) ရကွိုင်တပ်မတော် တို့ကြား တိုက်ပွဲများအပြင်းအထန်ဖြစ်ပွားနေသည့် ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ် ၉ (ကိုး)ခုတွင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၇ ကို အသုံးပြုကာ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။(552) ယင်းဒေသများတွင် အင်တာနက်ကို အသုံးပြုပြီး ဥပဒေမဲ့ အဖျက်အမှောင့်လုပ်ငန်းများ ပေါ်ပေါက်လာမည့်အရေးနှင့် နယ်မြေ အေးချမ်းရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့်အရေးများကြောင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဆက်သွယ်ရေးနှင့် အင်တာနက်ဖုန်းလိုင်း (မိုဘိုင်းကွန်ယက်) ကုမ္ပဏီများကို အင်တာနက်လိုင်းများ ဖြတ်တောက်ထားရန် ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။(553) လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် ဝါဒဖြန့်မှုများ၊ လူမျိုးရေးအခြေခံသည့် အမုန်းစကား များကြောင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ဖြစ်ပွားနေသည့် လူမျိုးရေး အခြေခံသည့် အမုန်းတရားများကို တုန့်ပြန်ရန်အတွက် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများသည် ဒေသတွင်း တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးအတွက် လိုအပ်ပြီး၊ ပြည်သူ့အားလုံးအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများစွာရှိသည်ဟု အစိုးရတာဝန်ရှိသူများက ဆိုပါသည်။ (554)

ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ အပိုဒ် ၇၇ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန သည် အများပြည်သူ အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် အခြေအနေ ပေါ်ပေါက်သည့်အခါ အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းအား ယာယီရပ်ဆိုင်းရေး၊ ဆက်သွယ် အမျိုးအစားတစ်ရပ်ရပ်ကို မပြုလုပ်ရေး၊ တားဆီးထိန်းသိမ်းထားရှိရေး၊ လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်မှုများကို ရရှိရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်သွယ်ရေးပစ္စည်းများကို ယာယီထိန်းချုပ် သုံးစွဲရေးတို့အတွက် လုပ်ငန်း လိုင်စင်ရရှိသူအား ညွှန်ကြားနိုင်ပါသည်။(555)

ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ “အရေးပေါ်အခြေအနေ”ကို ဖွင့်ဆိုသည့် တိကျသည့် ရှင်းလင်းချက် မရှိခြင်းနှင့် ဥပဒေက အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို မကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့်

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေများနှင့် သွေဖယ်သည့် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးပါသည်။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အသားပေး လုပ်ဆောင်သော အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် Article 19 ၏ အစီရင်ခံစာတွင် အစိုးရ လုပ်ဆောင်မှုများကို သုံးသပ်ထားရာ၌ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများကို ပြုလုပ်ရသည့် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည့် (တရားဝင်) ရည်ရွယ်ချက် (အကြောင်းအရင်း) ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းမရှိသေးကြောင်း မီးမောင်းထိုး တင်ပြထားပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် “အင်တာနက်ကို အသုံးပြုပြီး ဥပဒေမဲ့ အဖျက်အမှောင့်လုပ်ငန်းများ ပေါ်ပေါက်လာမည့်အရေးနှင့် နယ်မြေ အေးချမ်းရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့်အရေးများကြောင့်” ဟုဆိုသည့် အကြောင်းပြစွပ်စွဲချက်များအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရသော (သို့မဟုတ်) တရားဝင် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ပြန်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ယခုကဲ့သို့ ဖြတ်တောက်မှုများသည် မျှတမှုမရှိပဲ၊ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးရရှိရန်အတွက် ကန့်သတ်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်မည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရမည့် အစိုးရ၏ တာဝန်တစ်ရပ်ကို ချိုးဖောက်ရာကြပါသည်။ (556)

အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး (သို့မဟုတ်) ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အခြေခံသည့် လုံလောက်သည့် အကြောင်းပြချက်များ ပေးနိုင်ခဲ့သည်ဆိုလျှင်တောင် ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် အလုံးစုံ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်းစီးဆင်းခွင့်နှင့် အခြားအခွင့်အရေးများဖြစ်သည့် စုဝေးခွင့်၊ အသင်းဖွဲ့ခွင့်၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့် အစရှိသည့် အခွင့်အရေးများကို နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်စေပါသည်။ ယင်းဒေသများတွင် လုပ်ကိုင်နေသည့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးအဖွဲ့အစည်းများက အင်တာနက် အဆက်အသွယ်မရှိပဲ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ရာတွင် အခက်အခဲရှိကြောင်း၊ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်ရာတွင်လည်း အရေးပါသည့် ကန့်သတ်မှုများဖြစ်စေကြောင်း လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများက သတင်းပို့ကြပါသည်။ ထို့အပြင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ထားချိန်တွင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများပိုမို ပြင်းထန်လာကြောင်း သိရပြီး၊ ဒေသဆိုင်ရာ ဥပဒေပြုအမတ်များမှလည်း ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ရှိလူများမှ သတင်းအချက်အလက်များ

(သို့မဟုတ်) နောက်ဆုံးအခြေအနေများကို မရရှိကြောင်း ပြောဆိုပါသည်။ (557) မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးအထူးကိုယ်စားလှယ်ကလည်း ယခုကဲ့သို့ ဖြတ်တောက်မှုများက စစ်တပ်ကို ပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ကျူးလွန်နိုင်ရန် အခြေအနေပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်စေပြီး နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအမည်ခံကာ ၎င်းတို့ စိတ်ကြိုက်ပြုလုပ်မည်ကို စိုးရိမ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ (558) ရခိုင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးကလည်း အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် နယ်မြေလုံခြုံရေးကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည်ဟု ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။ (559) ၂၀၁၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုကို အချို့နေရာများတွင် ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ (560)

ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ် နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ

ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ် နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံတော် စီမံချက် (ဆောင်ရွက်မှု) အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှု များအတွက် ရှင်းလင်းတိကျသော ဥပဒေစည်းမျဉ်းများမရှိပါ။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် စီမံခန့်ခွဲရေး ဆောင်ရွက်ချက်များ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည့် တရားဝင်ဖြစ်မှု၊ လိုအပ်ချက်၊ အချိုးကျမှု အစရှိသည့် လိုအပ်ချက်များ ကိုချိုးဖောက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အတွက် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများသည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို နယ်မြေ အေးချမ်းရေးအတွက် ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်သည်ဟုဆိုသော်လည်း အောက်ပါကိစ္စရပ်များတွင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ထားချိန်တွင် အစိုးရအာဏာပိုင်များအနေဖြင့် လူတစ်ဦးစီ၏ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု လေးစားလိုက်နာသည်ဟုဆိုနိုင်သော လုံလောက်သည့် သက်သေသာဓကများ (သို့မဟုတ်) ဥပဒေ ကျိုးကြောင်းပြချက်များ (သို့မဟုတ်) တရားမျှတခြင်းဆိုင်ရာ (သို့မဟုတ်) တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ယန္တရားများ အစရှိသည်တို့ကို စီစဉ်ပေးထားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ အမျိုးသားဆက်သွယ်ရေးကော်မရှင် (National Telecommunication Commission - NTC)၏ ညွှန်ကြားချက်နှင့်အညီ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး ဖရန်စစ်

ရောက်ရှိနေချိန်တွင် ဆက်သွယ်ရေး ကုမ္ပဏီများကို အင်တာနက်လိုင်းများနှင့် မိုဘိုင်းကွန်ယက်များကို ဖြတ်တောက်ထားခဲ့ပါသည်။ (561) တယ်လီဖုန်းများကို အသုံးပြုပြီး ဖောက်ခွဲရေးပစ္စည်းများအဖြစ် အသုံးပြု နိုင်သည့်အတွက် ပုပ်ရဟန်း မင်းကြီး၏ လုံခြုံရေးအတွက်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အင်တာနက်များကို ဖြတ်တောက်ခဲ့ပါသည်။ (562) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ မီဒီယာ စောင့်ကြည့်ရေး အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့် Foundation for Media Alternatives (FMA) က ၂၀၁၆ နှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်အတွင်း NTC ၏ ခွင့်ပြုမိန့်ဖြင့် Sinulog ၊ Dinagyang ၊ Fesat of the Black Nazarene အစရှိသည့် ပွဲတော်များတွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှု ၁၁ခု ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဆက်သွယ်ရေးဖြတ်တောက်မှုများသည် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့် အရာတစ်ခု ဖြစ်လာသည့်အတွက် စိုးရိမ်ကြောင်း ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ (563) FMA သည် အာဏာပိုင်များက အလွဲသုံးစားပြုလုပ်နိုင်ခြေများမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် ဆက်သွယ်ရေး ဖြတ်တောက်မှု ပြုလုပ်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ချပြရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အများပြည်သူအား ၎င်းတို့ အချင်းချင်းဖြစ်စေ၊ အာဏာပိုင်များနှင့် ဖြစ်စေ၊ အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုများအားဖြစ်စေ ဆက်သွယ်သည့် ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများကို ကန့်သတ် ထားခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်များကို နှောင့်နှေးစေပြီး ၎င်းတို့ကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်ထဲသို့ ပို့၍ တွန်းပို့သကဲ့သို့ ဖြစ်စေကြောင်း ဆက်လက်ပြီး အလေးပေး ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ (564)

၂၀၁၆ခုနှစ် မေလတွင် အမေရိကန်သမ္မတ (ထိုစဉ်က)ဘားရက် အိုဘားမား ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသို့ သုံးရက်တာ ရောက်ရှိနေချိန်တွင် လူမှုကွန်ယက်ကို အသုံးပြုပြီး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ (သို့မဟုတ်) အစိုးရနှင့် သဘောထားကွဲလွဲ ဆန့်ကျင်သူများကို နှုတ်ဆိတ်နေစေရန် သိသာထင်ရှားသည့် အားထုတ်မှု တစ်ခုအဖြစ် အစိုးရမှ ဖေ့စ်ဘုတ်ဆက်သွယ်အသုံးပြုခြင်းကို ဖြတ်တောက်ခဲ့ပါသည်။ Access Now က ဗီယက်နမ်အစိုးရ၏ လုပ်ရပ်ကို ဤသို့ ဝေဖန်ခဲ့ပါသည် - အများပြည်သူလုံခြုံရေးကို အကြောင်းပြပြီး အရေးကြီးသည့် သတင်း အချက်အလက်များ ရယူခွင့်ကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရန် ဖြတ်တောက်မှုများကို ပြုလုပ်ခြင်း၊ အွန်လိုင်းပေါ်မှ ငွေကြေးဖလှယ်မှု (e-financing) နှင့် အရေးပေါ် ဝန်ဆောင်မှုများ၊

ပြည်သူလူထုအားလုံးအကြား အကြောက်တရားဖန်တီးခြင်းနှင့် အင်တာနက် ဆက်သွယ်ရေး၏ အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ကူညီထောက်ပံ့နိုင်မှုနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ပံ့ပိုးနိုင်မှု စွမ်းအားများကို ယိမ်းယိုင်စေပါသည်။ (565) ဤဖြစ်ရပ်မတိုင်မီ

လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ မကျင်းပခင်ကာလတွင် (ဖြစ်ရပ်နှင့် တစ်လတည်းအတွင်း၌ပင်) သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် ဆန္ဒပြမှုများ ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ပွားနေချိန်တွင် ဖေ့စ်ဘုတ်ဆက်သွယ်ရေးကို ကန့်သတ်မှု (သို့မဟုတ်) ပိတ်ပင်မှု အများအပြားဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ (566)

ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ ထုတ်ပြန်ပြီးချိန် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဂျကာတာမြို့တွင် ဆူပူအုံကြွမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး လူပေါင်းရာနှင့်ချီ ဒဏ်ရာရကာ သေဆုံးမှုအချို့ရှိခဲ့သည့်အတွက် ၂၀၁၉ခုနှစ် မေလတွင် အစိုးရက တွစ်တာ၊ ဖေ့စ်ဘုတ်၊ ဝက်စ်အပ် (WhatsApp)၊ နှင့် အင်စတာဂရမ် အစရှိသည့် ဆိုရှယ်မီဒီယာများ ပေါ်တွင် ဓာတ်ပုံများ၊ အသံဖိုင် ပို့ခြင်းများကို ကန့်သတ်ခဲ့ပါသည်။(567)

ဆူပူအုံကြွမှုများအပြီး လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများ၊ ဘာသာရေး တင်းမာမှုများကို ပိုမိုဆိုးရွားစေခဲ့သည့် သတင်းမှားများနှင့် သတင်းလိမ်များ လှည့်ကွက်များ(hoaxes) လျင်လျင်မြန်မြန်နှင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ပြန့်နှံ့မှုကို ကာကွယ်ရန်ဟု ကန့်သတ်မှုများအတွက် အကြောင်းပြချက် ပေးခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊

ဥပဒေနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဝန်ကြီး ဝီရန်သို (Wiranto)က ပြည်သူများအကြား သတင်းမှားပြန့်နှံ့မှုများနှင့် ကို တားဆီးရန် ပြုလုပ်သွားမည်ဟု ပြောကြားပြီး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းနည်းပညာဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး ရူဒီအက်တရ (Rudiantara)ကလည်း

ကန့်သတ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် “ခံစားချက်များကို မီးလောင်ရာလေပင့်” ဖြစ်စေနိုင်သည့် ပုံရိပ်များ စီးဆင်းမှုကို လျော့နည်းစေ ပါသည်ဟု ဆိုပါသည်။ (568) ဆက်လက်ပြီး ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းနည်းပညာဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးက ပြည်သူများကို အမုန်းတရားများ (သို့မဟုတ်) ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရန်

လုံ့ု့ဆော်နေသည့် အကြောင်းအရာများကို မျှဝေစီးဆင်းစေမှုသည် (UU ITE)အရ ရာဇဝတ်မှုဖြစ်သည်ဟု သတိပေးခဲ့ပါသည်။(569)

UU ITE မှ အာဏာပိုင်များကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် သတင်းအမှားများပြန့်နှံ့မှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် အာဏာ ပေးထားသော်ငြားလည်း အစိုးရက ကန့်သတ်မှုများပြုလုပ်ခဲ့ရာ၌ UU ITE အရ သော်လည်းကောင်း၊ မည်သည့် အမိန့်ညွှန်ကြားစာ (သို့မဟုတ်) ဥပဒေ ကျိုးကြောင်းပြချက် ဟူ၍ လည်းကောင်း တိကျစွာ ကိုးကား ညွှန်းဆိုခဲ့မှုများ မရှိသည့်အတွက် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရှိ အွန်လိုင်း၊

အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ လေ့လာသူများက ဤသို့ အာဏာရှင်ဆန်စွာ ဆိုရှယ်မီဒီယာပေါ်တွင် ကန့်သတ်မှုများသည် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကို သွေဖယ်နေပါသည်ဟု စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ (570) ထို့အပြင် ယခုကဲ့သို့ ဆက်သွယ်ရေး ကန့်သတ်မှုများကို မည်သည့် အချက်ပြအညွှန်းများကို တိတိကျကျ အခြေခံ၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း အစိုးရက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ (571) အစိုးရ၏ အင်တာနက် ထိန်းချုပ်နိုင်မှု အတိုင်းအတာအပေါ် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်းသည် သတင်းလုံခြုံမှုနှင့် ဆိုရှယ်မီဒီယာများကို အစိုးရ၏ စောင့်ကြည့်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုကိုလည်း မြှင့်တက်စေပါသည်။ ဟောပြောရေးသားသူများ (Commentators) ကလည်း ကန့်သတ်မှုများပြုလုပ်မည့်အစား သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ အသိပညာကို အားကောင်းလာစေရန် ရင်းမြစ်များကို ပိုမိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံသင့်သည်ဟု အကြံပေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြ ပါသည်။ (572)

အောက်ခြေမှတ်ချက်များ (Footnotes)

(2) ရွေးကောက်ပွဲအခြေအနေများတွင် ဝါဒဖြန့်ခြင်း (သို့မဟုတ်) သတင်းအမှားဖြန့်ခြင်း ပုဂ္ဂလိက ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အကြောင်းအရာများကို သက်ဆိုင်သူ၏ သဘောတူညီမှုမရှိဘဲ ဖြန့်ခြင်း နှင့် အသရေပျက်စေသော အကြောင်းအရာတို့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲအခြေအနေတွင် လူတစ်ဦး၏ သူ (သို့မဟုတ်) သူမ၏ အခြားအခွင့်အရေးများဖြစ်သော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ လွတ်လပ်ခွင့်၊ မဲပေးခွင့် (သို့မဟုတ်) ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမခံရဘဲ ထင်မြင်ချက်များကို ပေးနိုင်ခွင့် နှင့် သတင်းအချက်အလက် ရယူ ရှာဖွေ ပြန့်ပွားခွင့်တို့ကို ကျင့်သုံးခြင်း တို့အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်စေနိုင်ပါသည်။

(93) ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မူဝါဒ၊ လူ့အခွင့်အရေး နှင့် အိုင်စီတီ က(..) မှ သက်ဆိုင်ရာသူများ ပါဝင်သည့် Rights Con Brussels၏ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခြင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ “အင်တာနက်

(သို့မဟုတ်) အီလက်ထရောနစ်ဆက်သွယ်ရေးကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်း၊ တိကျသေချာသော နေရာဒေသ (သို့မဟုတ်) လူဦးရေ အတွက် အင်တာနက်ကို ထိရောက်စွာ အသုံးမပြုနိုင်စေခြင်း (သို့မဟုတ်) လက်လှမ်းမမီစေခြင်းနှင့် မကြာခဏ သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှုကို ထိန်းချုပ်လိုခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့ဆိုရာတွင် လူမှုကွန်ယက် ပလက်ဖောင်းများကို ပိတ်ပင်ခြင်း နှင့် “အမှောင်ချခြင်း”၊ “ ခလုတ်နှိပ်ခြင်း (kill switches)” (သို့မဟုတ်) ကွန်ယက်ပြတ်တောက်ခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သည်။ Access Now ၏ ၂၀၁၈ အစီရင်ခံစာ “ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးအင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုအခြေအနေ ” စာမျက်နှာ ၂ ကိုကြည့်ပါ။ ၂၀၁၈ # Keepiton အစီရင်ခံစာ” <https://www.accessnow.org/cms/assets/uploads/2019/06/KIO-Report-final.pdf>

တွင် ရရှိနိုင်သည်။

(94) အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်ရ ယူခြင်းကို ဖြတ်တောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေပြီး အွန်လိုင်းနှင့် အော့ဖ်လိုင်းအားဖြင့် လူအများ နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးဖွဲ့စည်းခြင်း ကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့ပြင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှု ကာလတွင် သားကောင်များမှ (ဖြတ်တောက်မှုခံရသည့်သူများသည်) ၎င်းတို့၏ မိသားစုများကို မဆက်သွယ်နိုင်ခြင်း၊ လုံခြုံစွာနေနိုင်ရန် တိကျသေချာသော သတင်းအချက်အလက်များကို မရရှိနိုင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုများကို မရရှိနိုင်ခြင်းတို့ ကို ဖြစ်စေသည်။ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကျောင်းများ နှင့် ရိုးရိုးသာမန်လူများ၏ ဘဝများကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေခြင်း နှင့် မကြာခဏလိုပင် ငွေရေးကြေးရေးကုန်ကျမှုများစွာ ဖြစ်စေသည်။ ၂၀၁၈ Access Now အစီရင်ခံစာ စာမျက်နှာ ၂

(95) Patrick Kingsley “ အင်တာဖြတ်တောက်ခြင်းခံရသောဘဝ မှ ဆမ်းကတ် တရားမဝင်ရရှိရန် နှင့် အီးမေးလ်အတွက် နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်ခြင်း” နယူးယောက် တိုင်းစ် ၂၀၁၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂ ရက်နေ့

(‘NY Times, 2 September 2019’), Available at: <https://www.nytimes.com/2019/09/02/world/africa/internet-shutdown>

economy.html?te=1&nl=morningbriefing&emc=edit_MBAE_p_20190902§ion=longRead?campaign_id=7&instance_id=12067&segment_id=16669&user_id=3f72f2845ba8594bb0e4459957511f9b®i_id=87913927ion=longRead

(96) Access Now ၂၀၁၈ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာ၊ စာမျက်နှာ ၁၃ နှင့် ၁၄

(97) A/HRC/38/L.10/Rev.၁ စာမျက်နှာ ၅

(98) လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း နှင့် အင်တာနက်ဆိုင်ရာ ပူးတွဲကြေညာချက်၊ အပိုဒ် ၆က၊ ၆င

(99) လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း နှင့် အင်တာနက်ဆိုင်ရာ ပူးတွဲကြေညာချက်၊ အပိုဒ် ၆က၊ ၆ ဂ။ ဥပမာအားဖြင့် ကက်ရှ်မီးယားတွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုသည် ဆရာဝန်များ၊ လူနာများ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသူများ နှင့် လူနာများ အကြား အရေးကြီးသော ဆက်သွယ်မှုကို အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်းကြောင့် ဆေးဝါးပြတ်လပ်မှုများ၊ ခွဲစိတ်ကုသမှုများကို လျော့ချရခြင်း၊ ကုသ၍ရသော ရောဂါများဖြင့် သေဆုံးခြင်းများ နှင့်အတူ ကလေးအထူးကု ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု နှင့် သားဖွားဝန်ဆောင်မှု အပိုင်းကို အဆိုးရွားဆုံး အထိနာစေသည်။ စမီးယား ရာဆာ နှင့် ဂျက်ဖရီ ဂျန်ထဲလ်မန်တွင် ကြည့်ပါ။ “ ကက်ရှ်မီးယားတွင် သေခြင်းတရားကို ဆန့်ကျင်သော လူမျိုးနွယ်တစ်စု နှင့် ဆရာဝန်ခေါ်ရန် လမ်းမရှိ” နယူးယောက် တိုင်းစ် ၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ https://www.nytimes.com/2019/10/07/world/asia/kashmir-doctors-phone.html?te=1&nl=morningbriefing&emc=edit_MBAE_p_20191007§ion=longRead?campaign_id=7&instance_id=12908&segmentid=17671&user_id=3f72f2845ba8594bb0e4459957511f9b®i_id=87913927ion=longRead;လူ့အခွင့်အရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ “ကက်ရှ်မီးယား ပိတ်ဆို့မှုကြောင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ” ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက် <https://www.hrw.org/news/2019/08/30/kashmir-shutdown-raises-healthcare-concerns> တွင်ရရှိနိုင်သည်။

(100) လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် နှင့် အင်တာနက်ဆိုင်ရာ ပူးတွဲကြေညာချက် စာပိုဒ် ၆ (ခ)တွင် “အင်တာနက် (သို့မဟုတ်) အင်တာနက်အစိတ်အပိုင်းများကို နှေးကွေးအောင် ပြုလုပ်ခြင်းအပေါ်လည်း တူညီသည့်

သက်ရောက်မှုရှိသည်” ဟု ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖော်ပြသည်။

(101) လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် နှင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများအပေါ် တုန့်ပြန်မှုဆိုင်ရာ ပူးတွဲကြေညာချက် စာပိုဒ် ၄ (ဂ)

(102) လွတ်လပ်သော အွန်လိုင်း ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့မှ နိုင်ငံတော် ကမကထပြုသော ကွန်ယက်ပြတ်တောက်မှုများ အပေါ် ပူးတွဲကြေညာချက် ၂၀၁၇ မတ်လ။ <https://www.freedomonlinecoalition.com/wp-content/uploads/2017/03/FOC-JointStatement-on-State-Sponsored-Network-Disruptions.pdf> တွင်ရရှိနိုင်သည်။

(103) ပြင်သစ် သံတမန်ရေးရာ “ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေး” ဆိုက်ဘာနယ်ပယ်အတွင်း ယုံကြည်မှု နှင့် လုံခြုံရေးအတွက် ပါရီတောင်းဆိုမှု ၂၀၁၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၁၂ ရက် <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreignpolicy/digital-diplomacy/france-and-cyber-security/article/cybersecurity-paris-call-of-12november-2018-for-trust-and-security-in> တွင် ရရှိနိုင်သည်။ ဆိုက်ဘာနယ်ပယ် တည်ငြိမ်မှုဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကော်မရှင်၊ “ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာကော်မရှင်မှ ဆိုက်ဘာတည်ငြိမ်မှုဆိုင်ရာအတွက် စံသတ်မှတ်ချက် ခြောက်ခုကို မိတ်ဆက်” ၂၀၁၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် <https://cyberstability.org/news/global-commission-introduces-six-critical-normstowards-cyber-stability> တွင် ရရှိနိုင်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်သို့ SCO တင်သွင်းသော လုံခြုံရေးအတွက် နိုင်ငံတကာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသည့် ဥပဒေမှုကြမ်းကို ကြည့်ပါ။ ရုရှားဖက်ဒရယ်ရှင်း၊ ကာဂျစ္စတန်၊ ကာဇက်စတန်၊ တရုတ်တို့၏ အမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်များတို့မှ ပေးပို့သော ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၉ ရက် ရက်စွဲပါ စာ။

(548) NY Times, ၂၀၁၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့။

(549) ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှု ၁၃၄ မှု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး၊ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများထဲမှ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံနှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ၃ မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည် ဟုမှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ Access Now ၂၀၁၈ အစီရင်ခံစာ၊ စာမျက်နှာ ၂ ကိုကြည့်ပါ။

(550) ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှု ၂၀၀ ကျော်ခန့်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အထဲမှ အစိုးရအာဏာပိုင်များက ၇၇ မှုကို ဖြတ်တောက်ရန် အမိန့်ပေးခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံခဲ့ပါသည်။ Access Now ၂၀၁၈ အစီရင်ခံစာ၊ စာမျက်နှာ ၂၊ ၄ နှင့် ၅ ကိုကြည့်ပါ။

(551) အပိုင်း ၁ ကို ကြည့်ပါ။ အိုင်စီဂျေမှ ဤပြဿနာများကို မကြာခဏ ဖြေရှင်းခဲ့ပါသည်။ ဥပမာကို ကြည့်ပါ - ICJ, “မြန်မာ - ခွဲခြားမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည့် လူမျိုး နှင့် ဘာသာအခြေခံသည့် ဥပဒေများကို ဖျက်ရန်” ၂၀၁၅ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်၊ <https://www.icj.org/myanmar-scrap-race-and-religion-laws-that-could-fuel-discrimination-and-violence/> တွင် ရယူနိုင်သည်။ ICJ, “မြန်မာ - ရိုဟင်ဂျာလူနည်းစုကို ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ကုလသမဂ္ဂအထူးအစည်းအဝေး” ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၅ ရက်၊ <https://www.icj.org/myanmar-un-special-session/> တွင် ရယူနိုင်သည်။ ICJ, “ အိုင်စီဂျေမှ နိုင်ငံသားနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲစကားဝိုင်းကျင်းပခြင်း” ၂၀၁၉ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်၊ <https://www.icj.org/icj-convenes-panel-discussion-on-citizenship-and-human-rights-in-myanmar/> တွင် ရယူနိုင်သည်။

(552) မြို့နယ်များမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ကျောက်တော်၊ မောင်တော၊ ဘူးသီးတောင်၊ ရသေ့တောင်၊ မြောက်ဦး၊ မင်းပြား နှင့် မြေပုံ မြို့များဖြစ်ကြပြီး ချင်းပြည်နယ်မှ ပလက်ဝ မြို့ဖြစ်ပါသည်။ အာရကန် စစ်တပ်သည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရန်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဖြစ်သည်။ Free Expression Myanmar လွတ်လပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မြန်မာ၊ “ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများ” ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက် ကို ကြည့်ပါ။ [http:// freeexpressionmyanmar.org/internet-shutdown-in-rakhine-and-chin-states/](http://freeexpressionmyanmar.org/internet-shutdown-in-rakhine-and-chin-states/) တွင် ရယူနိုင်သည်။ Myanmar Centre for Responsible Business

“အင်တာနက် အသုံးပြုခွင့် ပိတ်ပင်ခြင်းကို ဖြေလျော့ပါ” ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၈ ရက်၊ <https://www.myanmar-responsiblebusiness.org/news/lift-the-restrictions-on-internet-access.html> တွင် ရယူနိုင်သည်။

(553) Telenor Group, “မြန်မာပြည်တွင် အင်တာနက်လိုင်းများ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၁ရက်” <https://www.telenor.com/network-shutdown-in-myanmar-21-june-2019/> တွင် ရယူနိုင်သည်။ Shoon Naing, “ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ဒေသများတွင် မြန်မာအစိုးရမှ အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ရန် အမိန့်ပေးခြင်း - တယ်လ်ကို အော်ပရေတာ ” <https://www.reuters.com/article/us-myanmar-rakhine/myanmar-orders-internet-shutdown-in-conflict-torn-rakhine-state-telco-operator-idUSKCN1TN0AX> တွင် ရယူနိုင်သည်။ Reuters, ၂၀၁၉ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ရက် <https://www.telenor.com/update-on-the-network-shutdown-in-myanmar-13-august-2019/> တွင် ရယူနိုင်သည်။ Telenor Group, ““မြန်မာပြည်တွင် အင်တာနက်လိုင်းများ ဖြတ်တောက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နောက်ဆုံးအခြေအနေများ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်” <https://www.telenor.com/update-on-the-network-shutdown-in-myanmar-13-august-2019/> တွင် ရယူနိုင်သည်။

(554) မြန်မာတပ်မတော်ဆိုင်ရာ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ဗိုလ်မှူးချုပ် ဇော်မင်းထွန်းက ပြောကြားခဲ့သည်ဟု သိရပြီး၊ မြန်မာ ဆက်သွယ်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန (telecommunication and posts) ဆိုင်ရာ အင်ဂျင်နီယာချုပ် ဦးမျိုးဆွေ ကလည်း “နယ်မြေအေးချမ်းသွားရင် အင်တာနက်ဆက်သွယ်ရေးပြန်ဖွင့်မယ်” နှင့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုသည် “ပြည်သူများကောင်းဖို့ရန်ဖြစ်ကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်ဟု သိရပါသည်။ Hannah Beech, Saw Nang, “အစိုးရက အင်တာနက်ကို ဖြတ်တောက်ပစ်သည်၊ မတရားမှုတွေကို ဆက်ပြီး ဖုံးကွယ်ထားတော့မှာလား” နယူးယောက်စ်တိုင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂ ရက်၊ <https://www.nytimes.com/2019/07/02/world/asia/internet-shutdown-myanmar-rakhine.html> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(555) ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ အပိုဒ် ၇၇

(556) Article 19, “အစီရင်ခံစာ - ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ” ၂၀၁၉ ဩဂုတ်လ ၂ ရက်၊ <https://www.article19.org/wp-content/uploads/2019/08/2019.08.01-Myanmar-Internet-Shutdown-briefing-.pdf> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(557) HRW ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၈ ရက်၊ ရိုက်စ်တာ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်၊ နယူးယောက်စ်တိုင်း ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၂ ရက်၊ ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဒစ်ဂျစ်တယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးတွဲကြေငြာချက် ၂၀၁၉ ဇွန်လ၊ <https://www.apc.org/en/pubs/joint-statement-internet-shutdown-rakhine-and-chin-states-digital-rights-organisations-and> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(558) Al Jazeera “မြန်မာနိုင်ငံကို အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ ရပ်ရန် တောင်းဆိုရာတွင် အမေရိကန်အစိုးရလည်း အတူပါဝင်ခဲ့ခြင်း” <https://www.aljazeera.com/news/2019/06/joins-calls-myanmar-internet-shutdown-190629181233538.html> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(559) နယူးယောက်စ်တိုင်း ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂ ရက်

(560) Sam Aung Moon, “ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်နေရာအချို့တွင် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုကို ပြန်လည်ဖယ်ရှားခဲ့ခြင်း” <https://www.reuters.com/article/us-myanmar-rakhine/myanmar-partially-lifts-internet-shutdown-in-con-ict-torn-rakhine-chin-states-idUSKCN1VM13J> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(561) Lynda C. Corpus, “ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး အလည်အပတ်ခရီးစဉ်၊ အင်တာနက် အသုံးပြုသူများမှ တယ်လ်ကို ဝန်ဆောင်မှု ပြတ်တောက်မှုများကို တုံ့ပြန်ခြင်း” Rappler ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက် <https://www.rappler.com/specials/pope-francis-ph/81044-netizens-react-disrupted-telco-services-papal-visit> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(562) Mick Basa “အင်တာနက် ကွန်ယက် မရှိဘူး? ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးရဲ့ လုံခြုံရေးအတွက် ဟု တယ်လ်ကိုမှ ပြောကြား” Rappler, <https://www.rappler.com/specials/pope-francis-ph/80989-telcos-disrupt-signal-pope-visit>

Rappler “ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး ဖရန်စစ် ထွက်ခွာသွားသည့်နောက်တွင် အင်တာနက် ဝန်ဆောင်မှုများ ပုံမှန်အခြေအနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ” <https://www.rappler.com/specials/pope-francis-ph/81369-pope-francis-leaves-network-signals-back-normal> တွင် ရယူနိုင်သည်။

(563) Interaksyon, “အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ၊ လုံခြုံရေးနှင့် အများပြည်သူ ဘေးကင်းမှုဆိုင်ရာ အစွဲများ” ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက် <https://www.interaksyon.com/infotek/2018/01/26/117929/internet-shutdowns-a-myth-of-security-and-public-safety/> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(564) အထက်ပါ အတိုင်း

(565) Access Now, “အိုဘားမား အလည်အပတ်ခရီးစဉ်တလျှောက်တွင် ဗီယက်နမ်အစိုးရက ဖေ့ဘုတ်ကို ပိတ်ထားပြီး လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူများကို နှိမ်နင်းခဲ့ခြင်း” ၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလ ၂၃ ရက်၊ <https://www.accessnow.org/vietnam-blocks-facebook-human-rights-obama/> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(566) Yasmine Abutaleb, “အိုဘားမား အလည်အပတ်ခရီးစဉ်တလျှောက်တွင် ဗီယက်နမ်အစိုးရက ဖေ့ဘုတ်အသုံးပြုခွင့် တင်းကျပ်ထားခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူများ” ၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလ ၂၇၊ <https://www.reuters.com/article/us-vietnam-obama-facebook-idUSKCN0YH2MZ> တွင် ရယူနိုင်သည်။

(567) Netblocks, “ရွေးကောက်ပွဲဆန္ဒပြမှုများ မြင့်တက်လာသည့်အတွက် အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရက ဆိုရှယ်မီဒီယာများကို ပိတ်ထားခြင်း” ၂၀၁၉ မေလ ၂၂၊ <https://netblocks.org/reports/indonesia-blocks-social-media-as-election-protests-escalate-XADE7LBg> တွင် ရယူနိုင်သည်။ ... “နောက်ဆုံးအခြေအနေ - ဆိုရှယ်မီဒီယာကို သုံးရက်ခန့် ကန့်သတ်အပြီးတွင် ပြန်လည်ဖွင့်ပေးခဲ့ခြင်း” .. ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလ ၂၇ ရက် <https://www.medianama.com/2019/05/223-indonesia-restricts-social-media/> တွင် ရယူနိုင်သည်။

(568) အထက်ပါအတိုင်း, Coconuts Jakarta, “ လျှို့ဝှက် တရုတ်စစ်သားအကြောင်း သတင်းအမှားပြန့်နှံ့ပြီးနောက်တွင် ရဲများက ဆန္ဒပြသူများကို ဖမ်းဆီးရန် ဗလီအတွင်းသို့

ဝင်ရောက်သည့် သတင်းကို ငြင်းဆိုခြင်း” ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလ ၂၂ ရက်၊
<https://coconuts.co/jakarta/news/police-deny-entering-mosques-in-pursuit-of-rioters-as-hoaxes-about-secret-chinese-soldiers-go-viral/> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(569) Karina Tehusjarana, Jessicha Valentina “ဂျကာတာ ဆန္ဒပြမှု - အစိုးရက ဆိုရှယ်မီဒီယာအသုံးပြုခွင့်နှင့် မက်ဆေ့ချ်ပို့သည့်ကွန်ယက်များကို ခေတ္တကန့်သတ်လိုက်ခြင်း” ... ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလ ၂၂၊ <https://www.thejakartapost.com/life/2019/05/22/jakarta-riot-government-temporarily-limits-access-to-social-media-messaging-apps.html?src=mostviewed&pg=/> တွင်ရယူနိုင်ပါသည်။

(570) Resty Woro Yuniar “အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရက သီးသန့် အင်တာနက် စကားပိုင်းများကို နားထောင်နေခြင်း။ နှင့် ဘယ်လိုပတ်သက်နေလဲ” ... South China Morning Post ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ <https://www.scmp.com/week-asia/economics/article/3015612/indonesias-listening-private-internet-chat-groups-whatsapp> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

(571) SCMP, ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက် လေ့လာစောင့်ကြည့်သူများက Whatsapp က Rudiantara ၏ တောင်းဆိုချက်အရ အသုံးပြုသူများက စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟူသော အဆိုအပေါ်အခြေခံပြီး သုံးစွဲသူပေါင်း ၆၁ ၀၀၀ ကို ၎င်းတို့၏ ကွန်ယက်မှ ဆန္ဒပြမှုများ မဖြစ်ပွားမီ တစ်ပတ်အလိုတွင် ဖယ်ရှားခဲ့ပါသည်။ အာဏာပိုင်များက ဤသို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ဥပဒေ ညွှန်းဆိုကိုးကားမှုများ မပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းကို အထူးမီးမှောင်းထိုး ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

(572) SCMP, ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်

(Zawgyi Version)

အတ္တနက္ကပိ အာဏာသိမှားချခင်း။ အေရှေ့တော့ရွှေတြဋု လြတ္တိဗြာ ထုတုဖော့ေ့ဟဆုိတြဋု၊ ထုတုမဋ္ဌုဆတြဋု၊ ဝုဒုဒုအန္တုိဒုး သတုဒုးအခန္တုလက္ခိးရန္တုိဒုးကုိ ကနုပုသတုချခင်း